

VALTIONEUVOSTOLLE.

(Eduskunnan Valtiovarainvaliokunnalle)

N:ot 37 & 38.

Hallituksen äsken Eduskunnalle antamassa esityksessä

n:o 95 enintään 4.000.000 Englannin punnan suuruisen valtio-

lainan ottamisesta mainitaan tällä lainalla tarkoitettavan

saada aikaan valuuttavarasto markan arvon vakaannuttamiseksi-

si tai ainakin sanotun tarkoituksensa edistämiseksi. Esityksen perustelujen mukaan helpotettaisiin täten tuntuvasti sitä valuuttapolitiikan hoitoa, joka luonnostaan kuuluu Suomen Pankille ja jossa pankkivaltuusmiesten, esityksen sanojen mukaan, tulee olla kiinteässä yhteistoiminnassa Pankin Johtokunnan kanssa.

Esityksen johdosta Pankkivaltuusmiehet ovat yhdessä Pankin Johtokunnan kanssa ottaneet käsiteltäväkseen heidän keskuudessaan jo aikaisemmin viritetyn kysymyksen valuuttapolitiikan suuntaviivoista ja siinä yhteydessä myöskin harkinnat, kuinka suuren määrän ulkomaisia valuuttoja Pankki tarvitsee voidaksensa menestyksen toiveilla toimia Suomen markan kurssin vakaana pitämiseksi.

Tässä suhteessa on vartenotettava, että Pankilla lähivuosina ennen sotaa paitsi varastoaan ulkomaisia obligatsioneja, joka nykyisin suurimmaksi osaksi on menettänyt arvonsa, alati oli ulkomaisia konttokuranttisaatavia noin 80 milj. kultamarkan arvosta, mikä nykyisten kurssien mukaan vastasi ulkomaisia valuuttoja noin 700 milj. markan määrästä. Nykyään (22/IV 1922) sitä vastoin ovat Pankin ulkomaiset saatavat vain 116 milj. markkaa eivätkä tänä vuonna minään ajankontana ole nousseet 223 milj. markkaa

suuremmiksi. Yksityispankkien saavat ulkomailta taas olivat ennen sotaa yleensä 30 - 50 milj. kultamarkkaa eli nykyistä rahaa noin 350 milj. markkaa, kun ne nykyään ovat noin 100 milj. markkaa. Kun kurssivaihtelut ennen sotaa kultakannan ollessa voimassa olivat mitättömät, luovuttivat viejät ja laivaliikkeen harjoittajat valuuttansa viivyttämättä pankeilleen ja tuojat ostivat sitä vasta määrätyn tarpeen esiintyessä. Nykyisin sitä vastoin ulkomaisten valuuttain tarjonta on kurkseista riippuen varsin epätasais- ta ja tuontiliikkeet ostavat sitä yleisesti varastoon suojautuakseen kurssitappioilta. Vaikkakin ulkomaisten kanssa käyty kauppavaihto onkin noin 70 %:ia ennen sotaa harjoitetusta kauppavaihdosta, tarvitsee niin ollen Suomen Pankki voidakseen hallita satunnaisistakin tai muuten ohimenevistä syistä johtuvia kurssivaihteluja, joita keinottelukin enentää, ainakin yhtä suuren valuuttavaraston kuin silloin.

Sen lisäksi ovat yksityispankit nykyisin velkaa ulkomaille noin 900 milj. markkaa, kun nämä velat ennen sotaa tekivät vain noin 20 milj. kultamarkkaa eli nykyistä rahaa vajanaista 200 milj. markkaa. Suurin osa näistä veloista on markkamääriä, joita omistajat ovat tallettaneet tänne odottaen markan kurssin nousevan. Jos sen kurssi vakaantuu mää-

rättyyn arvoon, joka ei näytä ainakaan lähiaikoina muuttuvan, on odotettavissa, että suuri osa näitä talletuksia peritään pankeiltamme ostamalla niillä maamme viennin tuottamaa ulkomaista valuuttaa. Tätä tulee silloin vastaavassa määrässä vähemmän olemaan saatavana tuonnin ja muiden ulkomaisten menojen maksamiseksi. Ellei Suomen Pankilla sellaisessa tapauksessa ole käytettävänä riittävästi ulkomaisia valuuttoja, aiheuttaa tuonti uusien markkaosoitusten myyntiä ja siitä seuraavaa markan arvon laskua.

Samaan suuntaan vaikuttavat ne huomattavat ulkomaan rahan määräiset luotot, joita erityisesti tuontiliikkeet ja ulkomaisia raaka-aineita käyttävät teollisuuslaitokset ottivat vuosina 1919 ja 1920 maamme ulkomaan kaupan osoittaessa suurta vajausta. Näistä on selvitystä vain mikäli pankit ovat niitä taanneet, ja nousivat senluontoiset ulkomaan rahan määräiset velat viime vuoden vaihteessa noin 900 miljoonaan markkaan. Sikäli kuin markan kurssi vakaantuu, joten vastaisuudessa ei voida toivoa näiden velkain Suomen markkoissa lasketun arvon vähenevän, joutunee melkoinen osa niitäkin suoritettavaksi joko velallisten tahdosta tai velkojain vaatimuksesta, ne kun monessa tapauksessa ovat suostuneet myöntämään tavallista pitempiä luottoja suojatakseen asiakkaitaan vält-

tämätöntä suuremmilta tappioilta.

Vain siinä tapauksessa, että pankit edelleen pitävät korkokantaansa varsin korkeana, voitaneen huomattavampi osa edellämainittuja markkatalletuksia täällä pidättää ja jossain määrin voinee korkea korkokanta myös viivyttää äskensanottujen luottojen maksamista.

Myös vientiliikkeemme ovat suuremmassa määrässä kuin ennen sotaa kantaneet etumaksuja tulevaa vientiä vastaan. Tämänluontoiset velat, joista jo mahdollisimman hyvän hinnan saamiseksi vientitavaroistamme olisi syytä vapautua, nousivat, mikäli niistä on pankkitakuuta annettu, viime vuoden vaihteessa noin 600 milj. markkaan.

Jos edellä mainittuihin tarpeisiin vertaa otettavaksi esitettyä 4.000.000 punnan lainaa, mikä Suomen rahassa vastaa noin 800.000.000 markkaa, huomaa, että niistä saatava ulkomaan valuutta korottaisi Suomen Pankin valuuttavaraston vain hieman suuremmaksi kuin se oli ennen sotaa, antamatta sanottavia lisävaroja niiden suurten ulkomaisten menojen maksamiseksi, jotka ovat odotettavissa, kun osakin edelläkosketeltuja, yhteensä 2.400 milj. markkaan nousevia lyhytaikaisia velkoja on maksettava.

Tosin on edellytettävissä, että maamme tulee tilaisuu-

teen maksamaan osan näitä velkoja vähitellen ulkomaisten tulojensa vuotuisella ylijäämällä, mutta ilmeisesti on sen, markan kurssin vakiintuessa, varustauduttava maksamaan osan näistä verraten lyhyessä ajassa.

Lainan määrä antaa niinollen nykyisissä oloissa verraten niukan turvan markan arvon tasaisena pysyttämiseksi.

Esityksen mukaan olisi kuitenkin näitä lainavaroja käytettävä useaan muuhun tarkoitukseen, joihin saattaisi kulua 2.500.000 puntaakin nähtävästi suureksi osaksi suoraan ulkomaan valuuttana ja vain pienemmäksi osaksi Suomen rahassa annettujen ja sellaisina käytettävien lainain muodossa. Suomen Pankki voisi niin ollen saada vain 1 - 2 milj. puntaa ulkomaisia varoja eli tuskin puoltakaan siitä, mitä se vähintään tarvitsisi. Täten jäisi lainan päätarcoitus, markan arvon vakiinnuttaminen, saavuttamatta, mutta sen lisäksi epäonnistunut vakiinnuttamisyritys tekisi saman tehtävän vastaisuudessa entistä vaikeammaksi. Pankkivaltuusmiehet katsovat senvuoksi, ettei tällä lainalla olisi tavoiteltava mitään muita tarkoituksia kuin markan arvon vakiinnuttamista ja lainalla saatava ulkomaan valuutta siis vähentymättömänä luovutettava Suomen Pankille.

Tosin riippuu markan arvon vakaantuminen ensi kädes-

sä siitä, että maan kauppatasaus on tyydyttävä, että valtion talous on tasapainossa ja että setelistö ei enää lisääny. Mutta kun nämä taloudelliset edellytykset, kuten viime vuoden kokemuksesta päättäen nykyään näyttää olevan asianlaita, ovat olemassa, tarvitaan vielä riittävä varasto ulkomaisia valuuttoja satunnaisten vaihtelujen tasoittamiseksi ynnä lankeavain ulkomaisten velkain maksamiseksi. Ilman tätä edellytystä ei voida harjoittaa määrätietoista valuuttapolitiikkaa eikä estää markan arvon alenemista, jota vastoin sen uudelleen nostaminen, erityisesti jos alhaiset kurssit ovat vähentäneet markan kotimaistakin ostokykyä, ei enää ole aikaansaatavissa tuottamatta häiriötä taloudelliselle elämälle, erityisesti kaikelle tuotannolliselle toiminnalle.

Edellä esitettyyn viitaten pyytävät Pankkivaltuusmiehet kunnioittaen ehdottaa,

että suunniteltu 4.000.000 Englannin punnan laina kokonaisuudessaan käytettäisiin markan arvon vakiinnuttamiseen.